

Nemzeti Társalkodó

Februarius 10dik napján 1835.

Karakter-vonások a' Kleopátra,
és Oktávia életekből.

Csak karakter-vonásokat, és nem élet-leírást szándékom e' lapokon érdemes olvasóimmal közleni. Azért vagyok bátor ezt előre így kijelenteni, ne hogy valaki egyebet várjan, és keressen soraimban, mint a' mit benne valósággal találhatni.

Ha valaki, a' nemzetek és státusok történeteinek hosszú sorát figyelemmel, 's részrehajlatlan ítéllettel vizsgálja, azt egy olyan szövedéknek fogja találni, melynek készítésében a' két nem, szinte mindenkor és mindenütt együtt dolgozott. Ezt így nem esmer-ni-el a' legkitűnőbb és szélesebb hatásu polgári történetekről is, a' részrehajlás, megcsalatkozás és felüleges vizsgálódás igen bizonyos jele. Nem olyan halható lármával, nem olyan érezhető, szemmel látható és szinte kézzel fogható erővel mint a' férfiak, de bizonyoson hatóson és elhatározólag foly-nak-bé az asszonyok is, a' polgári theátrum szinte minden jelenésibe: annyira hogy mind a' dicsőség, mind a' gyalázat, mely itt esz-

közöltetik, csak nem fele részében, tagadhatatlanul őket is illeti. Ha képesek volnánk avagy csak gondolatunkban, a' férfi nemet, a' szép nem befolyásától egészen menté tenni — látni, érteni és tapasztalni fognák, hogy az előhaladás a' jóban, éppen úgy, mint a' roszban, az együtti dolgozásnak csak felét tehetné.

A' római republikának monárcchiává változása, a' polgári történetek sorában, egy kitűnő, következéseiben messzire ható jelenés. Az asszonyi nem a' maga szerepét ebben érezhető befolyással játszatta-el. Kitudná megmondani, hogy Antonius, a' ravasz Kleopátra bilincseitől szabadon a' környülményeket eszesen forgatni, és használni tudó Oktávia befolyását elfogadva, minő akadályokat gördíthetett volna, az egyedüli uralkodást céljává választott Oktávius útjába? — Egy tekintet a' dolgok akkori állására, kitünteti a' római széles birodalom politikai viszonyjait, azon viszonyjait, melyek a' Kleopátra incselkedései kimaradásával, másként fejlődhetek volna ki.

A' Caesar megölettetése után, a' republika rendbeszedése színe alatt, Antonius, Oktávius és Lepidus a' nép által igazgatási hatalommal és tekintettel ruháztatták-fel magokat. E' három férfiak, a' birodalmat egymás között felosztva, Antonius Ázsiát, Oktávius Európát vette hatalma alá. E' szövetségés egyetértése nem sokáig tartta, mert Oktávius alattomos intézeteket tett, az egész

hatalmat kezére keríteni, mely feltételét Antoniusnak ázsiai rendetlen fajtalanságra vemedett magaviselete is, nem kis mértékben segítette. Éfésusban Bakhusnak öltözik, mind a' két nem ifjúsága, az útszákon csintalan és botránkoztató lármával kíséri.

Ez időtájban Egyiptomban, a' szép eszes, de rendkívül uralkodásra vágyó Kleopátra ült a' kormányon, kinek fejébe még az a' mérész gondolat is beférkezhetett: hogy belőlle még római királyné is lehetne. Ez, a' maga körét mérsékelni nem tudó göggyével, a' szétpattanásig feszítő fejedelem asszony, a' Caesar kivégeztetése után, annak gyilkosaival tartott; a' philippi szerencsétlen ütközet után pedig, a' győzedelmeiben meggajdult Antoniust vette célba hálójába keríteni. A' philippi csata herossa, mint a' kannéi ütközetben mindent megnyert Hannibál Kápuában, Thársusban múlatta magát, hol győzedelmi dicsőssége érdemével együtt, mint a' víz a' kandérban, egészen lefőtt. Itt az égyptomi fejedelem asszonyt, hogy ellenségeiveli tartásáért számoltassa, maga elébe idézi. Ki hódító szépségében, melyet mesterségével még megannyira tudott nevelni és az elaljasodott vitéz gyarlóságában bízva, akármely győzedelmi innep fényére is homályt vethető pompával jelenik meg. Gazdagan aranyazott hajójának evezői ezüsből, vitorlái bársonyból készültek, Az evezők takussát egy bájaló muzsika, magát a' hajót,

melyen ő Vénust ábrázolta, amoroknak és gráziáknak öltözött fiu és leány válogatott szépségű gyermekek kísérték apró ladikokban. A' még csak 25 éves fejedelem asszony, természeti ritka szépségét, jól illetett és elrendelt ékességeivel, még ingerlőbbé tudta tenni. A' megérkezésekor tenger partján állott temérdek nép, öröm kiáltásaiban azt hangoztatta: „Jó Venus Bakhushoz!“ Czélja el volt érve, mert elmés tréfáival, eszet és jó ízlést mutató fogásaival, 's más ezerféle szemfényvesztéseivel, a' philippi hérost úgy lebilincseli, hogy azon nap óta, csak érette élt és érette holt. Minden thársusi foglalatosságok olyan vendégségekből, és időtöltésekből állottak, melyeknek elrendelésében egymással vetélkedtek. Fogadtak, melyik tehet a' másikért többet? Ennek következtében, elébb Antonius egy kikeresett és drága nyalánkságokkal magát kitüntető ebédet adott; Kleopátra ellenben egyszerűleg vendégelte-meg amaszt, de ritka nagyságu drága gyöngyét egy pohár italban felolvasztván, egyébaránt minden vakító pompa nélküli ebédjét egy millió értékűvé tette. Néha szigonyali halászattal múlatták magokat. Antonius ritkán foghatott valamit, azért egy jó úszóra bízta, hogy valahányszor ő szigonyát a' tengerbe veti, észrevehetlenül a' víz-alatt oda menve, egy a' végre előre kerített halat akasztana horgára. A' csalás és csalódás nem sokáig tartott, a' titkot észrevett királyné, hasonlólag egy ügyes buvár-

jára bízva, hogy közelebbről az Antonius úszóját megelőzve, lopjon annak horgába egy sós, az ottani tengerben nem is található nagy halat. Mely midőn megesett, Antonius reá szedettetésén elpirula; de az elmés Kleopátra a' dolgot ilyen tréfás szavaival tette jóvá: bízd reánk, kicsiny fejedelmekre a' halfogdosást, te pedig nagyobb dolgokra tenné hadi vezér, foglalj városokat, országokat, és királyokat.

Fúlvia, az Antonius Rómában hagyott felesége, bosszankodva szenvedte annak égyptomi időtöltését, a' népet ellene zendíti, Oktaviust vissza hívására ingerli. Az itáliai dolgok állása szükségessé teszi hazajövetelét, megérkezik, de Fulvia éppen akkor meghal. A' polgári szövetségbe jött viszonyok oda fejlődnek ki, hogy a' két vetelkedő társ összehétkélik. A' hazafiui háborgást megúnt nép, a' békesség tartósságát ohajtva, biztosításul azt kívánja, hogy Antonius vegye feleségül a' test és lélek szépségeivel egyaránt gazdag Oktáviát, Oktávius mostoha testvérét. Az egész birodalom osztozott a' főváros ezen örömeiben, 's mindenki állandó békességgel, jövődöre szép kinézéssel biztatta magát. 'S valóban az Oktávia szelid, okos és erkölcsi jelességekkel gazdagon megáldott természetétől egész jussal lehetett is várni, hogy Antoniuszt messzevitt kicsapongásaiból vissza fogja tartóztatni. Az ifjú és mind testi mind erkölcsi kellemeikkel teljes Oktávia; komoly az élet seriumát és a' je-

len politika kényes viszonyait tárgyazó foglalatosságok közzé meríti magát; le mond mindenről, mi a' hijábanvalóságnak csak árnyékát mutathatná is; férje fogyatozásait ön érdemeivel törekedik a' közvélekedés areopagussa előtt elenyésztetni: de mind ezen férfias munkálódása mellett is, testvére és férje közt újabb visszázkodások támadtak. Antonius, ki ifjú nőjével Görögországban mulatott, a' belső mozgások ismét Itáliába szállították. Mikor ide kiszállott, felesége, ki a' békességet szívéből szerette, arra kéri hogy minekelötte Oktávius ellen valami ellenséges mozdulatot tenne, engedné által nékie a' békesség további fenmaradását, közben járásával eszközölhetni. A' békesség ezen az úton ismét helyre áll, mely dolog mind két rész katonáinak annyira jól esett, hogy a' már szemben állított hadi rendből öszvemelve, barátságos karokkal ölelték és öröm könnyekkel áztatták egymást. Ezután Antonius ismét Ázsiába ment, Oktávia pedig testvérével Rómába utazott, hogy ott érdeme felett becsült férjének emlékét, a' közvélemény közép pontjánál, szeretetben tartsa. De a' változó és léha karakterü Antonius nem volt méltó nője ezen hűségére; alig ér Ázsiába; újra kezdi folytatni Kleopátrával gyalázatos életét; elfelejtkezik a' derék Oktávia virtussairól, érette tett áldozatiról. A' hűségében mintegy megátalkodott páratlan asszony, ezt sok ideig nemes nemi karakterét felyülmuló csendességgel tűri; sőt

midőn észreveszi hogy férje ellen Rómában új mozgások mutatkoznának, 's az még is, arra nem ügyelve, ázsiai gyalázatos szerepét játszodni nem szűnne, elindul őtet felkeresni. Megértvén a' háládatlan Antonius közelgetését, nékie ezt írja: ha te engemet látni nem akarsz, add tudtamra legalább, hogy a' számodra hozott sereget, fegyvereket és köntösöket, melyekkel azt véltem hogy meg-leplek, hová szállítsam. Nem embernek hanem vad állatnak kell vala annak lenni, ki az ilyen sorok olvasására, érzéketlen tudott volna maradni: megillették hát ezek az elfajult Antoniust is, de mihelyt ezt Kleopát-ra észreveszi minden mesterségét arra fordítja, hogy hálójából, a' nyughatatlanul mozgó prédát ki ne szalassza. Betegnek tettei magát, előtte mindenkor kisírt szemekkel jelenik-meg; a' csábítás mesterségében remekelt szoba leányi elhiteket a' gyenge fejü és ingadozó szívü szerelmes, és itt éppen nem vitéz Antoniussal, hogy asszonyok ha szerelmét tölle megvonja, 's Oktáviának ki csak politikai, talám csak kereskedési kinézésből köttetett vele öszve, 's kinek minden nemes ajánlása és részvétele, nem egyéb kétszín-ségnél, nem sokára sírba fog szállani. A' gyengén könnyü a' győzedelem, az ingadó-zót nem mesterség lábáról leejteni. Könnyen megtörtént ez Antoniussal is, az alaptalan gyanunak szívében helyet adott; a' gyönyör-üségek szünteleni lármájában, abból követ-kezett elszóródásában, kialszik kebeléből,

Oktavia, az asszonyi minden virtusok tiszta tüköre eránt, a' jó érzésnek legkissebb szikrája is. A' veszélyt siettető botlások egymást követték előre nem néző cselekvése, és magaviselete módjában. Ilyen botlása volt, másokat nem említve, az, mi szerént osztályba jutott ázsiai minden tartományait a' Kleopátra fiai között felosztotta. Azzal hogy idegeneknek ajándékozta a' római vérrel szerzett birtokát, a' római népet rendkívül felingerlette. Mihelyt Oktávius a' nép bosszankodását, melyet alattomban maga is élesztett, megértette, Antoniuszt haza ellenségének hirdeti, 's Kleopátra, mint az okozott rossz egyedüli forrása ellen hadat izen. A' csábító asszony pénzt, fegyvert és hajókat ad a' had folytatására, 's Antonius mellől nem mozdul egy lépést is, elhitei vele hogy mind ennek oka Oktávia, reá veszi, a' magát mindenre használtatni engedő Antoniuszt hogy feleségét, ki a' római nevet viselőik közül, talán csak egyedül állott mellette, római házából kiverje. Ezen tettben culminalt az Antonius gyalázatja, és azon méltatlanság, melyel nem érdemlett jó feleségét illette. Mondhatni hogy magassabra a' virtus e' földön nem emelkedhetik, mint az ilyen mértékü méltatlanságot bosszuállás kívánsága nélkül eltűrni. Oktávia csak könnyekben és nem férjét terhelő vádakban keresi enyhülését. Gyermekai boldogításán kívül, lemond minden földi kinézésről, tiszteletet és bámulást gerjesztő resignatioval magánosságba von-

ja magát, 's hogy érdemeit még halhatatlannabbakká tegye, mikor férje és Kleopátra, az actiumi ütközet elvesztése után magokat, mint éltek, gyalázatosan kivégezték, azoknak gyermekeiket magához véve, a' hazának érdemes polgárait és polgárnékat nevelt belőlük. A' jó anya szelid lelke, mintegy jöltévő genius áldással nyúgoszik-meg a' gyermekeken, és azoknak gyermekein. —

Ha mind azon férfiak históriáját, kik derékségek és virtussok által magokat valaha a' hazára, nemzetre és emberiségre nézve kitüntették, jól esmernők, tiz között mindenkor kilenczre találánk, kik ezen érdemeket jó anyjoknak köszönhatték. Nagy az asszonyi nem érdeme, csak e' tekintetből mérve is. — BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az emberi gyarlóság és elvetemedés szomorító példája Antonius, kire a' virtusokkal gazdag Oktávia hűséges és eszes magaviselete elhatározó erővel nem folyhatott-bé. A' Kleopátra gyengeségeit menteni senki sem méri, de az Oktávia férje iránti példás fedhetetlenségü magaviseletére nézve, a' vélekedések megvagynak oszolva. Némelyek azt, tükörül kívánják minden feleség elébe tartani; mások a' benne magasztalt erőt, az erőtelenség — az asszonyi nem karakterét nem emelő vonásnak akarják vétetni. Azt állítják hogy férjétöli megvettetésének érzését benne a' szerelem felesleges indulatja fojtotta-el; azt, hogy az a' határtalan háládatlanság melyel férje hozzá számtalan jó tetteiről el-

felejtkezve viseltetett, annyira pártolást és kiméllést, józan megfontolás után nem érdemelhetett, mondják: hogy ahhoz ragaszkodni, ki velünk kötött hitével is megpecsételt szövetségéről képes, nem csak lemondani, de velünk kegyetlenségét is éreztetni nem érzi. Ezen vélekedés czáfolásába nem ereszkedve, annyit mondhatunk: hogy az egészben jó embernek még gyengeségei is erkölcsi szinben jelennek-meg. 'S ha van türhető gyengeség és gyarlóság az emberben, a' háládatlanak meg nem bosszulása, bizonyosan az; de árt az erkölcsiségnek az, ki ezt akárhelyen is virtusnak nem veszi.

Veres György.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az üszögről én is valamit.

Több esztendőkön keresztül tett gazdasági tapasztalásaim után a' mostani idő szelleme engemet is elragada, 's íróvá tevé. — Egy tapasztalt gazda közelebbről a' vasárnapi újságba azt írta, hogy egy ezüst krajczárba kerül egy véka tiszta búza magnak elkészítése azon bizonyos czélra, hogy üszög telyességgel ne legyen; ez igen helyes, nem vitatom, a' próbáknak hitelt adok; de kevesen fogják talán gyakorlatba hozni, mert a' szegényebb sorsu mezei gazdáknak vetés idején az idő is igen drága, 's krajczárjok sintsen, sőt a' patikák is többnyire oly mesz-

sze vannak, hogy ha krajczárjok lenne is, nincs módjok abban, hogy tíz mértföldnyire mennyenek a' patikába a' praescribált szerek megvásárlására.

Én az üszögről sok gazdaságról irt könyveket olvastam, 's minden olvasásaimnál tulajdon tapasztalásaimnak legtöbb hasznát vettem. Tapasztalásom ide írom: a' nagy éhségben 1817ben 200 véka tiszta búzát (titkon, hogy inkább megmenthessem a' sok kéroktól) nyolcz hordóba héfenekeltetvén, de nem teli a' hordókat, egy nagy magazinumba, kő falak közt, ászok fákra bététettem, azokon minden harmad nap az hordókat elé 's hátra höngörgettettem, nehogy a' búza megromlyon; vetés idején a' hordókat kibontattam, a' búzát megromlás nélkül találtam, töstént elvettettem, 's termett annyi üszögöm, hogy Erdélyt, sőt egész Magyarországot kiruházhattam volna üszöggel per se, ha valakinek kellett volna; ki nem próbál, sem nyer, sem vesz, — kicsin körömhöz képest nekem az én próbám sokba került; mert a' 200 véka búzámat per 12 for. 2400 forint. eladhattam, 's vetéskor a' piacon per 4 for. elég tiszta búzát vásárolhattam volna, hát még a' következett üszög termés? a' termett kevés búzámat hosszas mosogatás nélkül telyességgel, sem az háznál, sem piacon nem használhattam.

Ezen gazdaságbeli rosszul kiütött próbám okot szolgáltatott nekem arra, hogy Mitterpakker, Nagyváti, Pethe, 's más gazda-

sági tárgyokról írók keressék hátor az üszög okát bizonyos meleg szelekben, harmatokban, ködökben, melyek virágzás, és magzás idején néha néha járni szoktak, én tökéletesen meggyőződtem abba, hogy az üszög oka magába a' magba vagon; nem akarok phisice, chemice, a' resolutiok tárgyaiba mélyen belé elegyedni, én mint 40 esztendőtol fogva gazdaságot folytató tapasztalt gazda csupán magam tapasztalásomat a' szegényebb sorsu mezei gazdákra nézve közlöm, 's nem akarom magammal más világra vinni, a' nagy gazdák se fogják megbánni, ha tanácsomat követendik, mely ebből áll:

Oly kiszáraztott magot vess, jól elkészített földedbe, mint a' kő, vagy is melynél szárazabb nem lehet, 's így ne fély az üszögtől. Azért megjegyzem:

Iször. Fennírt szerencsétlen próbám után a' tiszta fekete üszögös búzámból (a' cséplők oly feketék voltak, mint annyi ördög, sőt a' cséplés alatt szinte mind megfuladtak) nem mertem többet elvetni, mint 50 vékát, de ezt elsőbben az üszögtől jól kimosattam, ponyvákön (nagy lepedőkön) a' napon keményen kiszáraztattam, jó száraz gabonásba eltéttem, maga idejébe elvettettem, 's egy szál üszögem sem lett; meg kell jegyezni, hogy jó száraz gabonásba; mert úgy is jártam, hogy kiszáraztott búzám oly gabonásba töltöttem, melynek három oldala deszka, a' negyedik oldala kőfal volt, mely mellett a' búza megnedvesedvén,

újra üszögem lett, de kevesebb mennyiségbe, ezt a' falra vastagon ragadott buza szemekből észre vévén a' negyedik oldalt is deszkából csináltattam, 's soha többé kiszárasztott gabonámból üszöget nem arattam, de a' kiszárasztás után nem kell a' búzát melegen hámbárba tölteni, míg ki nem hül; mert különben megizzad, 's újra nedvesedik.

2szor. Sok jó igyekezetű gazdánál láttam, hogy vetni való búzajokat égetett mészszel, hammuval elegyítették, 's üszögök nem termett, mi az oka? mert a' mész a' búzát szárazon tartja, a' nedvet magába szíja. A' vasárnapi újságba Nro. 53. F. Cs. Kustos Dániel úr, mint tapasztalt gazda üszög ellen való praescriptuma sem egyéb, mint olyan materiákból készült elegyítés, mely által a' buza kiszárasztatik, 's ezen okból tapasztalásának tökéletes hitelt adok, de az én tapasztalásom szerint szükségtelen, mert a' csupa kiszárasztás által (minden orvosság közben jövetel nélkül) az üszög egészen kimarad.

3szor. Némelyek zsengeiben aratnak magának valót, mások jól megért búzát; hogy a' zsengejében aratott búza kenyérnek szaporább, a' bizonyos, és az oka igen természetes, de magnak akar zsengejében, akar jól kiszáradva, bizonyosan bővön fog üszög teremni.

4szer. Csikmói embereim látván, hogy az én búzámba soha üszög nincsen, okát addig magyaráztam nekik, míg magok is örömmel beszéllették nekem, hogy ők is a'

magnak való búzajokat jól kiszárasztva vet-
vén a' földbe, az üszögtől megmenekedtek,
de közzülök egy keservesen panaszolta, hogy
ámbar ő is magját az én módom szerint jól
kiszárasztotta, 's mégis sok üszöge termett.
Kérdeztem tőle: A' kiszárasztott búzádat ve-
tés idejéig hól tartottad? F. a' pinczében;
mert féltem, hogy az ablakom alatt álló
hámbaromból szellopják. Itt az oka az üszög-
nek; mert a' pinczébe a' búza nedvességet
vett magába, más esztendőbe megszárasztott
magvát nem tette a' pinczébe, hanem szá-
raz helyen tartotta, 's nem termett üszöge;
nagy vigyázattal kell lenni, hogy a' vetni
való mag száraz maradjon, meg ne ned-
vedgyék, mely szerint.

a). A' learatott búza a' kalangyába jól
kiszáradgyon, 's nem kell az aratás bévég-
zésével töstént behordatni, nyersen asztag-
ba rakni; mert a' nyers szalmától, közte lé-
vő fütől is a' szem megnyirkasodván, ha le-
pedőben ki nem száraztathatnék; üszög terem.

b). Soha esőbe hordatni nem kell a'
fennirt okból.

c). A' kalangyáknak also kévái a' föld-
től megnyirkasodván, ha ponyván a' mag
ki nem szárasztatik, az alsó kévékbeli szem-
ből üszög léssen.

d). A' cséplők cséplés idején a' kévéket
a' csűr kapuján kívül szokták rakni, hogy
többet béagyhassanak, a' föld nedves, esső
is lehet, a' mag megnyirkosodik, a' követ-
kezés üszög.

e). Magyarországon ha a' szérüt az es-
ső megcsapja, a' következés üszög, itt is a'
ponyvákön valo kiszárasztás által az üszögöt
kikerülhetni, sőt zsákokban sem kell sokáig
a' magot nyirkos földön tartani, ne hogy
a' zsák fenekén a' mag megnedvesedgyék.

Én tehát hordás után töstént magnak
csépeltetni szoktam, 's így elég időm va-
gyon magomat augustusban ponyvákön ki-
szárasztatni, 's jó száraz magot vetve, üszö-
get 1818dik esztendőtol kezdve egyszer sem
arattam.

Ezek azon tapasztalásaim az üszögről,
melyekkel szintén már 60 esztendős korom-
ba az elizeum mezeire utazni nem kívántam,
mert ott üszög talán nem fog teremni. Csik-
mó 10a januarii 1835.

N. Solymosi Koncz János.

Hivatal választás.

Kedves szomszéd, így szállítá-meg N.
kereskedő, egy gazdag banquier szomszéd-
ját, a' fijam nevedik 's gond fogja feje-
met hogy mi lesz valaha belőle; kereskedőt
nem örömet formálnék belőle, ezzel a' mái
időben nem sokra menyen. Mit gondol szom-
széd úr, vallás tudományt, törvény tuda-
mányt vagy orvos tudományt tanultassak ve-
le, vagy éppen philosophusnak neveltessem?
Isten mentsen! egyiket is, a' mondott tu-

dományok közül ne tanitassa az úr, a' maga fiának ha igazán szereti őtet, mondá a' banquier. A' vallás tudomány, ha csak gondolkozni tud, bizonyosan képmutatóvá teszi őtet, a' törvénytudomány elnyomja minden igazság és igazságtalanság iránti érzeteit positiv törvények által, az orvos tudomány megfojt minden emberi érzeteket, és a' philosophia egy szív nélkül való fecsegővé formálja.

De hát mi legyen belőlle? kérdé a' kereskedő.

Mezei gazda felele a' banquier; mert ez élet módban mindég a' természettel társalkodva, testi 's lelki egészsége mindég épen marad, kivált ha törvénytudók által magát perbe kevertetni nem engedi, az orvostházától eltávoztatja, és semmi elfacsart fejű philosophust nem szenved asztalánál, ki üressen hangzó példabeszédei által, a' józan emberi értelmet elrontja.

Keresztség és környülmételkedés.

Egy híres pap egykor egy igen megvilágosodott zsidóhoz ebédre hivattatott. — A' pap az eleibe tétetett sert valamennyire gyengének találván, a' házi barátságai bizodalomnál fogva kijelenté e'béli nem tetszésit, de ilyen kifejezéssel: ezt a' sert igen erőssen megkeresztelték. A' zsidó erre azt kérdé mosolyogva: hát az ember rosszabbá lesz-e a' keresztség által? — De feleletül ezen ellenkérdést kapá: hát az arany jobbá lesz-e a' környülmételés által? — K. J.